

Inclusió dins l'aula

Una proposta institucional

Teresa Huguet

SUPPORT

Suport és qualsevol activitat o actuació que augmenta la capacitat del centre educatiu per atendre la diversitat de l'alumnat...

El fet de proporcionar suports als individus representa només una part dels intents que es fan per millorar la inclusió.

IMPLICA

reduir les barreres a
l'aprenentatge i a la participació

generar suports en els
contextos ordinaris

mobilitzar i optimitzar
recursos

“sempre hi ha més recursos per donar suport a l'aprenentatge i a la participació de l'alumnat dels que habitualment s'utilitzen...”

Intervenció del professorat i dels professionals que donen suport a l'atenció a la diversitat o fan atenció directa a l'alumnat

Mesures per atendre a la diversitat a l'aula

Mesures per atendre a la diversitat a nivell de centre

Cultura de centre: projectes, context i participació

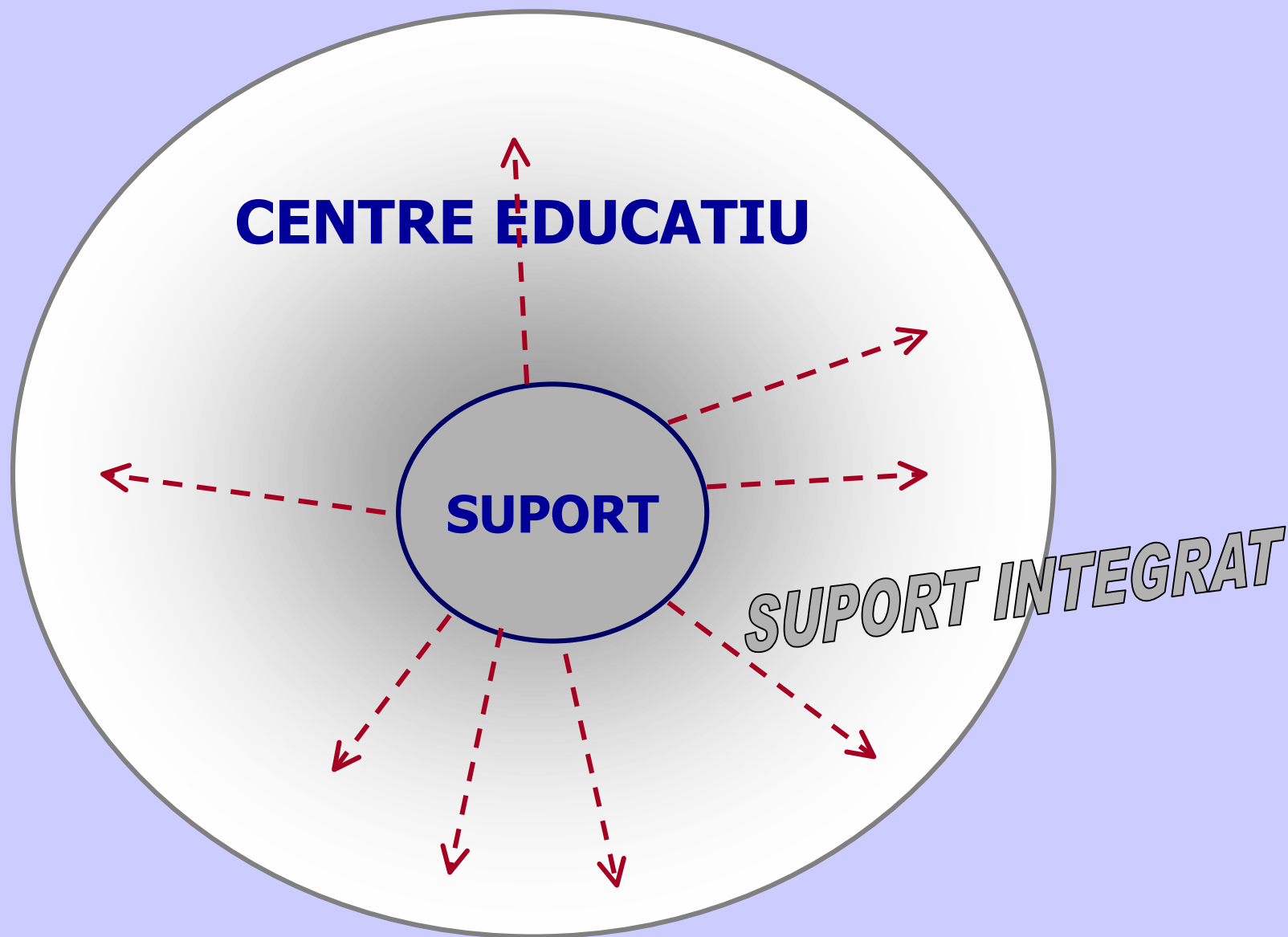
Treball de col·laboració

Organització del centre

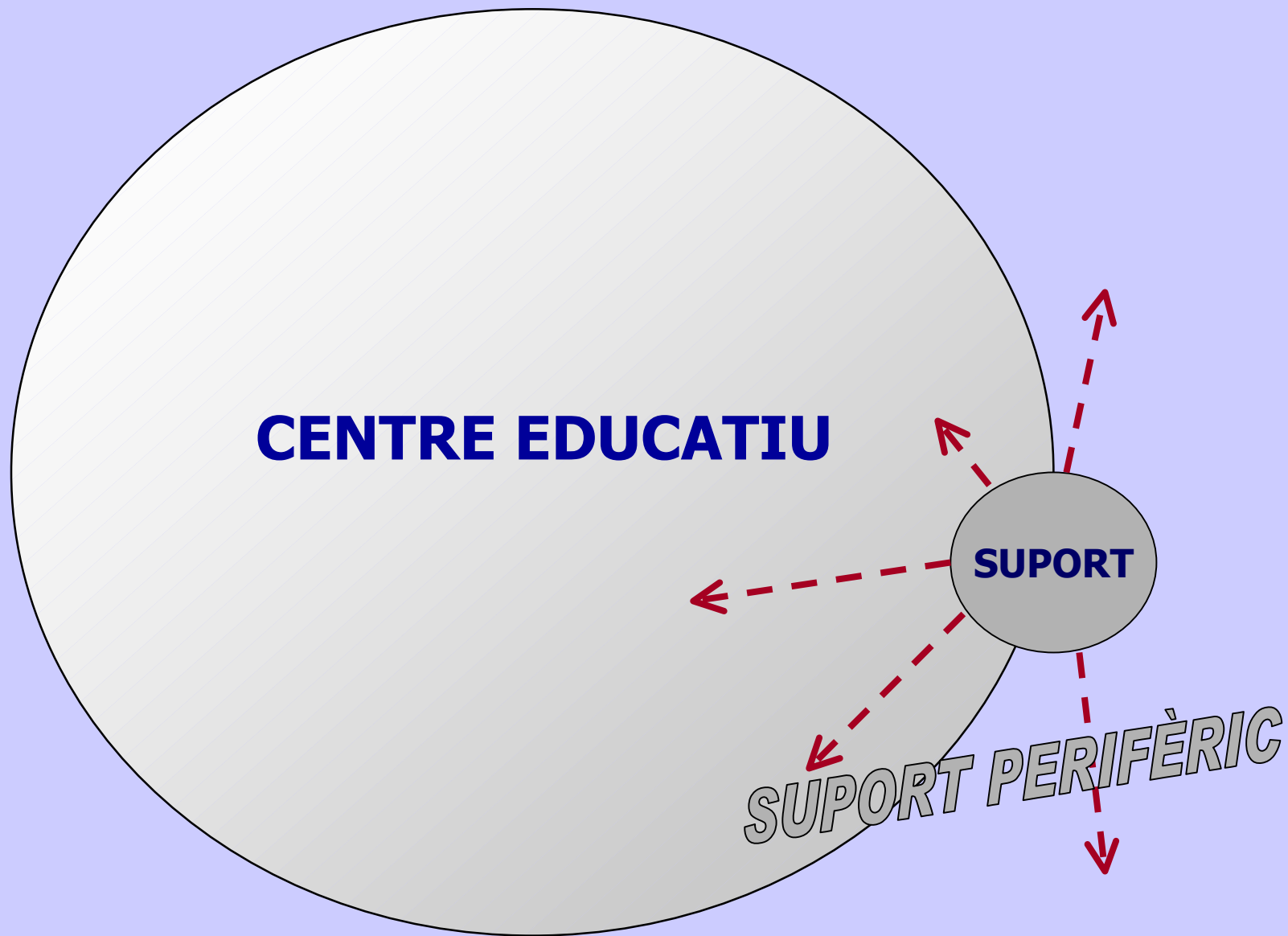
Grups i alumnes amb més necessitat de suport

Recursos humans i tipologia d'alumnat

Suports i recursos disponibles en el centre

EL CENTRE INCLUSIU

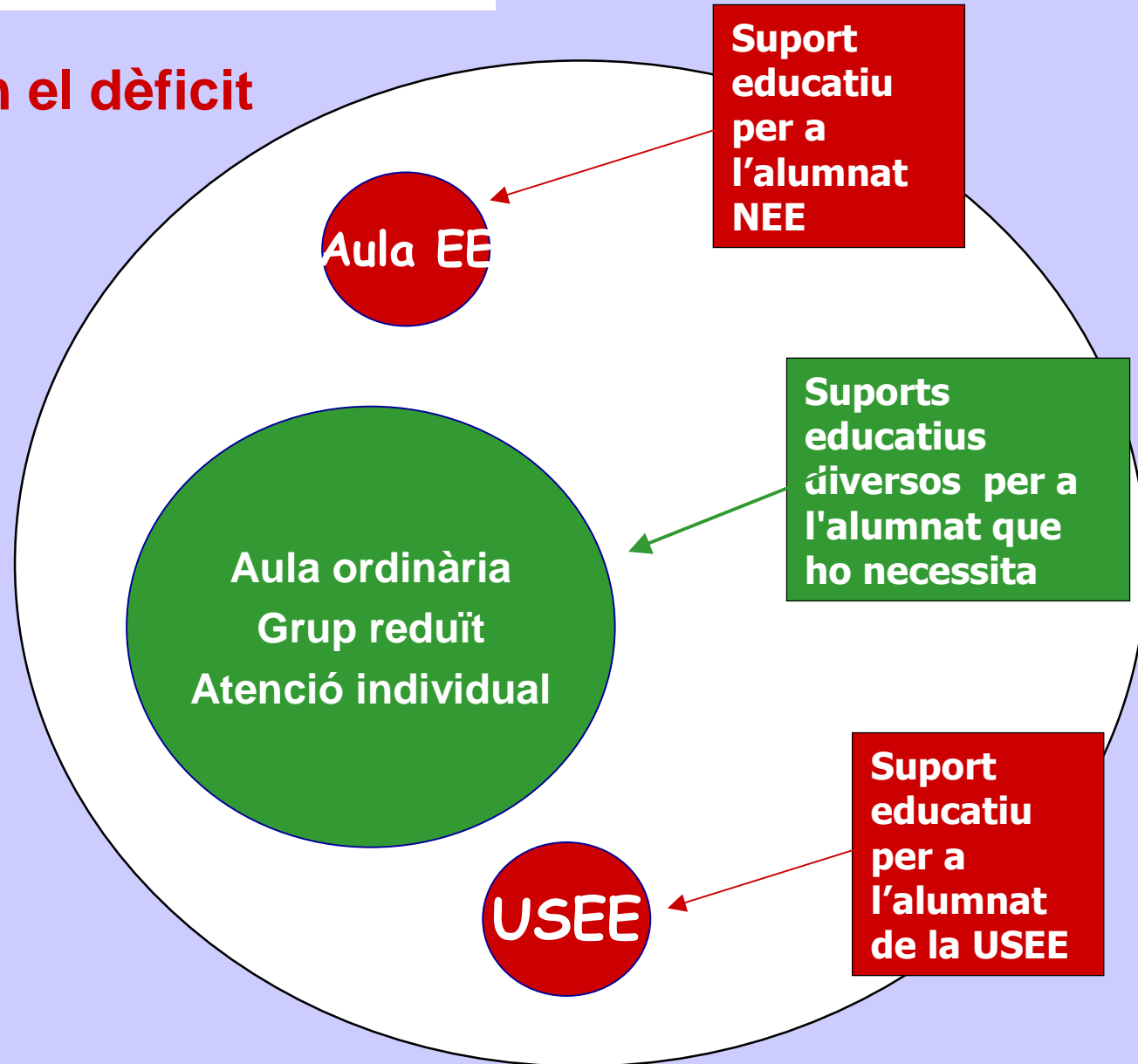

EL CENTRE INCLUSIU?

SUPORTS FRAGMENTATS

Suport centrat en el dèficit

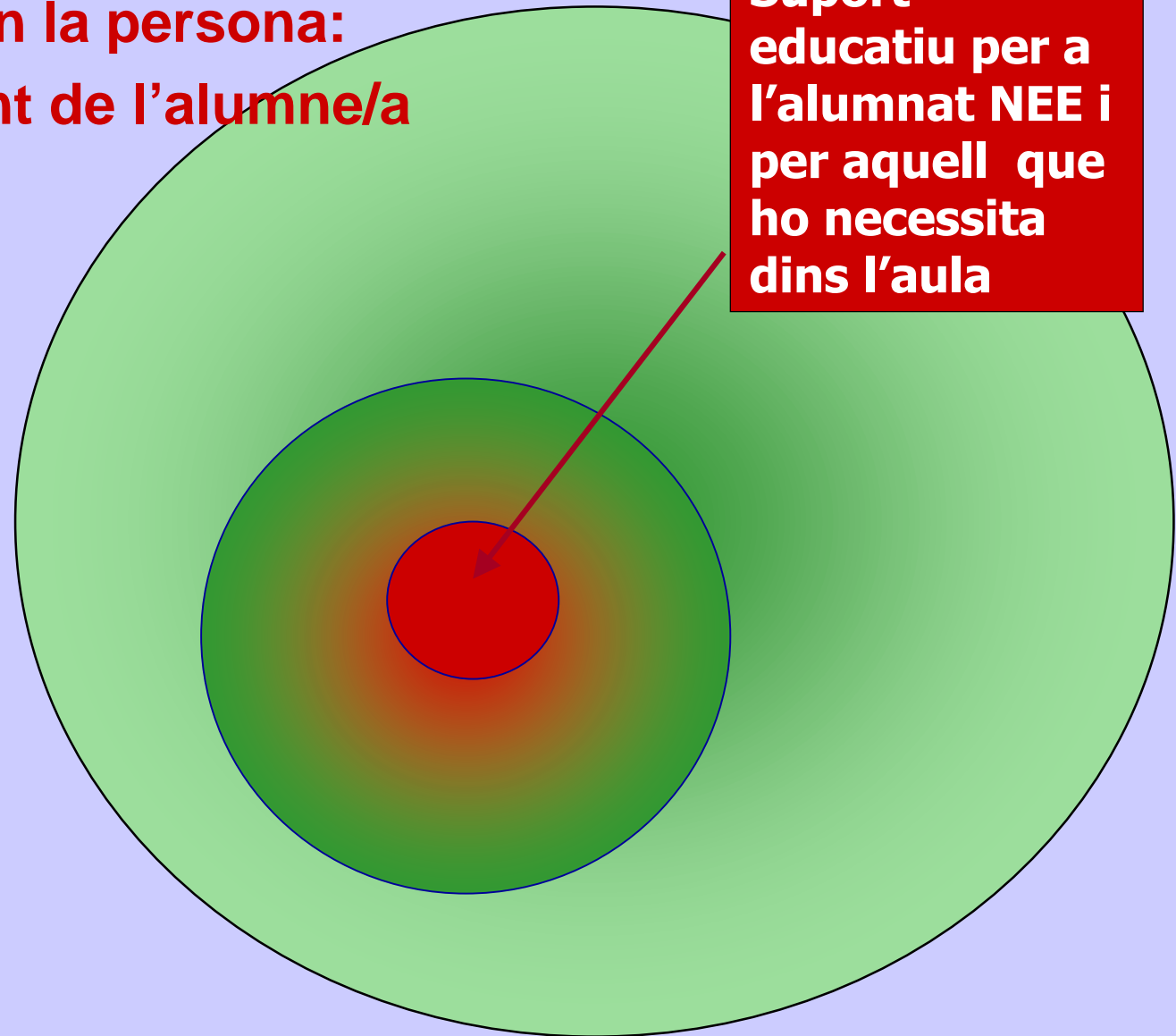
Suport educatiu separant els alumnes segons tipologies

SUPORTS INCLUSIUS

**Suport centrat en la persona:
més coneixement de l'alumne/a**

**Suports
educatius
inclusius per
a tots els
alumnes del
centre a
l'aula i a
l'escola**

**Suport
educatiu per a
l'alumnat NEE i
per aquell que
ho necessita
dins l'aula**

SUPORT DINS L'AULA

- S'atenen les necessitats educatives especials dels alumnes des del marc de **l'aula ordinària** i dins del seu **grup de referència**.
- El professorat de suport intervé dins l'aula ordinària per **afavorir la implicació del tutor/a** en el procés educatiu de tots els alumnes també dels que tenen dificultats o amb necessitats educatives especials.
- Es procura que tots els docents vagin aprenent a atendre la diversitat en l' **entorn més ordinari:** el grup classe de referència.

Perquè ?

**Plena integració a la dinàmica
del grup classe**

**El docent de suport dona suport als alumnes i als
altres docents per atendre la diversitat dins l'aula**

**El docent de suport coneix el que necessiten
els alumnes per integrar-se a l'aula**

S'eviten les programacions paral·leles

**Afavoreix la implicació del tutor i els docents d'àrea i
s'evita la delegació en els "especialistes"**

L'AULA COM A CONTEXT D'APRENTATGE I DESENVOLUPAMENT

El grup – classe: **segon sistema social** en el que l'alumne conviu

Autèntica petita comunitat en la que, cada dia, els alumnes es retroben, comparteixen rutines, novetats i imprevistos

A l'aula els alumnes **aprenen a conviure** amb els seus congèneres amb el lideratge d'un adult especialment preparat per gestionar els petits conflictes que van sorgint

A l'aula hi ha **diversitat de procedències**, de capacitats, d'interessos, de valors i d'actituds. Segons com es gestioni aquesta diversitat l'alumnat l'anirà acceptant i valorant amb normalitat, o la viurà com un destorb o molèstia

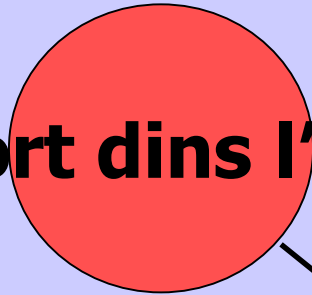
EL ROL DEL TUTOR O TUTORA

- **Lidera el grup classe.** Té un important poder d'influència en el grup i en les relacions que s'estableixen
- **Facilita determinat clima a l'aula:** inclusió, col·laboració, relacions entre els alumnes...
- És necessari que estigui **implicat amb tots els seus alumnes** de la mateixa manera i que supervisi i decideixi quin currículum se'ls ofereix, siguin quines siguin les seves necessitats.

Una mestra de suport: *“Quan es fa el suport a fora jo penso que falla molt perquè la figura clau es el tutor en l'atenció. Tu fas de suport, de donar idees, tot un conjunt que l'ajuda però la majoria d'hores, tota l'actitud que marcarà la resta de companys, tot el que rebrà aquell nen quan s'aixeca, quan ve a l'escola on està totes aquestes hores depèn fonamentalment de la persona que és responsable de la classe, depèn del tutor...”*

CANVIS QUE PROVOCA

Suport dins l'aula

A nivell d'aula

Canvis metodològics a l'aula
Planificació conjunta sessions
Prevenició i detecció de dificultats a l'aula
Interacció entre els dos mestres dins i fora de l'aula

A nivell institucional

Aprenentatge entre iguals
Més interacció i suport entre professors
Resolució de problemes
Necessitat de coordinació i col·laboració
Afavoreix la innovació i la millora a les aules

A nivell de l' alumne

Inclusió. Sentir-se un més dins el grup
Afavorir autonomia i aprenentatge en entorns ordinaris
No delegació en l'especialista per part del tutor i dels altres mestres
Major coneixement compartit per part dels professors

Les tutores diuen...

Una tutora , que també ha estat mestra de suport diu:

“Tot el que es pugui fer dins l' aula ho hem de fer dins. Es el més natural : Només si es una cosa molt específica i que molesti el grup o no es pugui fer dins cal anar a fora”.

Una tutora:

"Es interessant i molt més ric fer el reforç a dins. Les avantatges son molt més que els inconvenients . Fa vidilla... Pots donar molta més atenció dins que no a fora encara que per coses concretes de vegades va bé treure'ls “

EL ROL DELS DOCENTS DE SUPORT

Els mestres d'educació especial, psicopedagogs de l'IES, de la USEE, els educadors, altres docents de matèria que entren a les aules han de convertir-se en un **suport per tots els altres docents**.

Habilitats i actituds a desenvolupar conjuntament

- Capacitat d'adaptació i flexibilitat
- Habilitats de relació i capacitat de negociació
- Capacitat per localitzar els problemes, detectar-los i analitzar-los
- Actitud de treball en equip, treball cooperatiu
- Respecte i confiança en l'altre
- Capacitat per fer aportacions. Iniciativa
- Capacitat per col·laborar en la construcció d'una cultura de centre

Condicions necessàries

Confiança mútua. Col·laboració i suport al docent d'àrea o tutor/a

Acords entre els dos docents sobre els respectius rols i tipus d'intervencions

Criteris compartits sobre les competències i els continguts prioritaris d'aquestes sessions

Criteris consensuats sobre les metodologies a utilitzar en aquestes sessions compartides

Model de suport de centre coordinat des de la Comissió atenció a la diversitat

Diversificar les metodologies

Diversitat de materials i de suports

Varietats d'ajudes

Tècniques de treball diverses

Activitat productiva conjunta

TREBALL COOPERATIU A L'AULA

Grups flexibles dintre una mateixa classe

Proporcionar suport

Identificar a l'alumne que necessita ajuda

Conèixer-lo per veure quina ajuda necessita

Disposar de temps per proporcionar ajuda

Criteris per les sessions amb dos mestres

- Evitar estones amb explicacions llargues
- Sessions el les que **es treballen les competències bàsiques** per la inserció a l'aula i a la societat i per continuar aprenent, acordats a nivell de centre.
- **Activitats obertes** que permetin diferents tipus i nivells de resolució
- **Diversificació d'activitats i nivells** : treball diversificat, racons, tallers, plans personalitzats ..
- **Treball cooperatiu**, treball en grup
- Hi ha **Interacció i cooperació**
- S'ofereixen **models i ajudes** entre els alumnes i dels mestres
- Dissenyar situacions que permetin **activitat productiva conjunta**

Planificació de les sessions amb dos mestres

- **La interacció i les comunicacions ajuden a conèixer millor els alumnes. L'avaluació formativa de la ZDP**
- **Quines activitats ? Els Acords en relació a aquestes sessions**
- **La necessària flexibilitat**
- **El paper de les comunicacions i les relacions**
- **Diferents tipus de suport**
- **Es poden canviar els papers ? Qui és l'especialista ?**

Incloure a la programació habitual activitats de reforç i d'ampliació

Activitats que es poden
utilitzar en moments i
contextos diferents

Relacionades amb els
continguts que es
treballen a l'aula

Activitats fàcils per exercitar
certs continguts i que no
requereixen ajuda del
mestre

Disposar de materials de
suport per certes activitats i
per certs alumnes (llibreta
amb ajudes, murals
informatius, models ...)

Es poden programar de manera compartida entre els docents
implicats, amb el suport d'altres docents: de suport,
psicopedagog, d'informàtica, de llengua...

PROPORCIONAR SUPORT ALS DOCENTS

- Espais per l'intercanvi
- Interacció dins i fora de l'aula
- Suport ajustat
- Acceptació de diferències
- Suport en els encerts i en els conflictes o errors
- Compartir dubtes i decisions
- Compartir la visió de l'alumna
- Planificar i avaluar de manera cooperativa

Diagnòstic i avaluació

Som un centre inclusiu ?

Què estem fent ?

Quins problemes tenim ?

OBJECTIUS I INTENCIONS

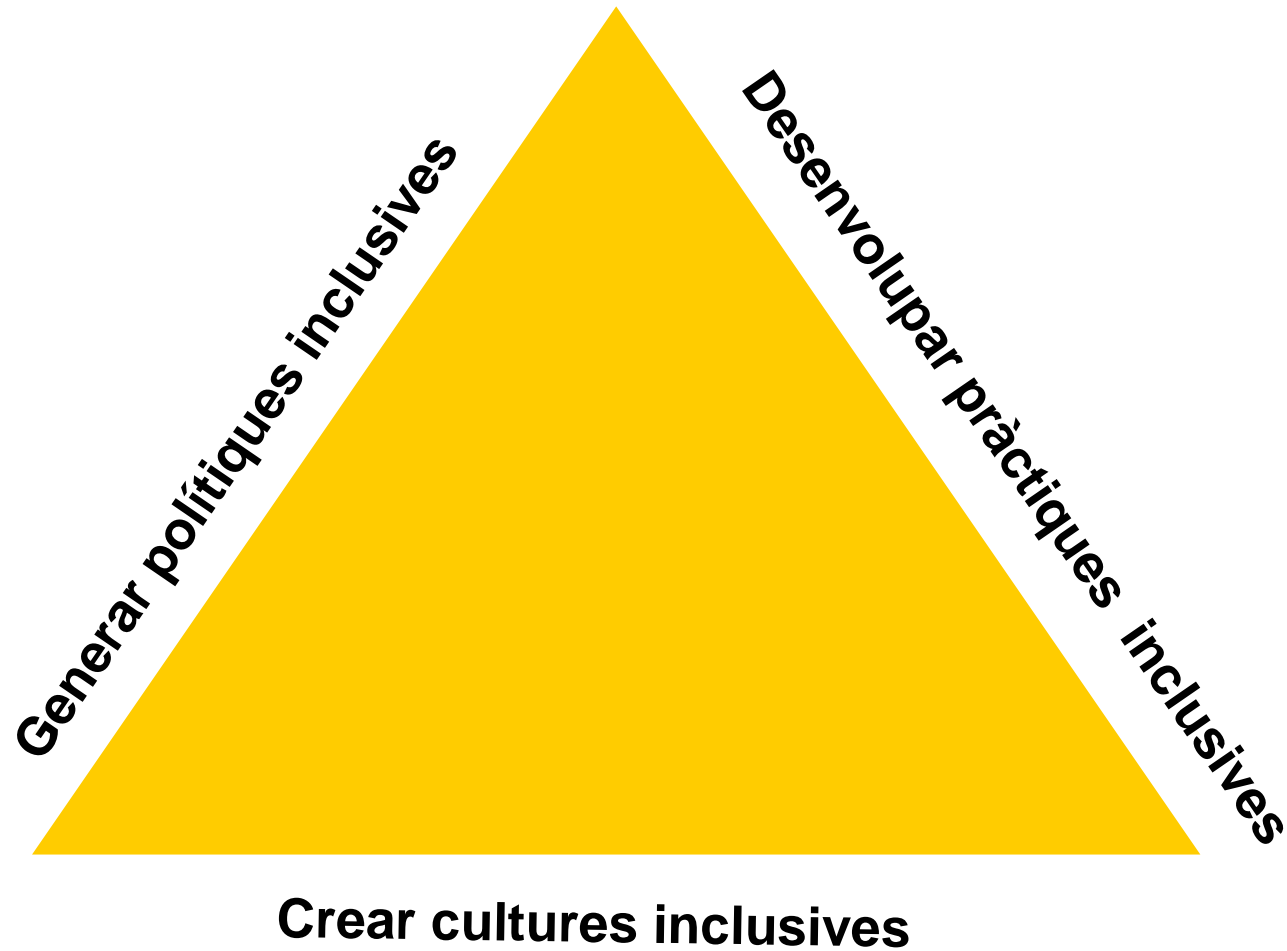
Cap on volem anar ?

Com ho hem de fer per avançar ?

Com ens hi posem ?

Dimensions de la Inclusió

Les 3 dimensions de l'Índex

Construir cultures de col·laboració

Respecte a la iniciativa i la creativitat personal

Afavorir el canvi i la millora i és un element indispensable pel creixement professional i el benestar emocional de l'equip humà.

Construcció progressiva, amb moments de crisi i de conflicte

Confiança entre les persones per refer i continuar construint.
Àmbit professional i Àmbit informal

Interès dels docents

per dedicar temps al treball en comú

Equip directiu

competent per facilitar les relacions al voltant d'un projecte

Valoració positiva del treball en grup com mitjà per millorar l'ensenyament

El paper de la Comissió d'Atenció a la diversitat

Formada per : cap d'estudis, docents de suport, psicopedagog, docents d'EE, docents Aula Acollida, EAP, professionals de la USEE...

Compartir criteris i el **model d'intervenció**

Planificar i organitzar els recursos que el centre posa per atendre la diversitat: suports, horaris, desdoblaments

FUNCIIONS

Compartir els **problemes** que sorgeixen i consensuar **vies de resolució**

Elaborar instruments: Dossier per l'atenció a la diversitat

Seguiment dels alumnes amb nee, dels acords i del funcionament dels suports

Avaluació formativa i constant del que es fa i dels progressos i de les dificultats

Equip directiu

- Facilitar el que es donin condicions per a atendre millor els alumnes de l'escola

Cal

Tenir presents les necessitats que sorgeixen

Conèixer bé la realitat

Docents: diferents característiques personals, de relació...

Alumnes: necessitats individuals i de grup. Tenint en compte diferents mirades: Psicopedagoga, tutors, docents de suport, els propis ulls dels membres de l'equip directiu,...

Intervenció en diferents vessants

Organització

Recursos humans

- Distribució en funció de necessitats
- Flexibilitat, possibilitat de fer canvis si cal
- Tenint en compte el coneixement que es té sobre la realitat del centre
- Un any a cada grup classe

- Acompanyament als docents: escolta de dubtes, angoixes, queixes,... Ressaltar els aspectes positius, el que ja fan no tant el que encara no surt prou bé.
- Intent de donar resposta a demandes

Recursos temporals

- Organitzar els horaris prioritant l'atenció a la diversitat
- Facilitar les reunions de treball

Recursos d'espai

- Pel treball en petit grup, pels tallers, la tutorització personalitzada, les reunions...

Recursos materials

- Facilitar que es disposi dels materials necessaris i equipaments necessaris (llibres, quaderns, recursos TIC, ordinadors...)

Suport dels serveis educatius

- Treball en equip, col·laboració, confiança mútua, al costat

**Psicopedagog/a de l'EAP:
més possibilitat de detectar
el que és prioritari**

+

**Equip directiu: més coneixement
intern de la realitat quotidiana
del centre**

**Permet plantejar-se reptes
possibles i que parteixin
de la realitat del centre**

**Més distància que li permet
més escoltar a tothom, estar al
costat i fer suggeriments,...**

**Més exigència i control en
certs aspectes, demanda de
compromís.**

Clau per a fer veure a l'equip directiu la importància de treballar per acollir i atendre millor les necessitats dels alumnes i per col·laborar en organitzar els recursos amb criteris inclusius.

LA PERSONALITZACIÓ DE L'ENSENYAMENT DINS L'AULA

- **Conèixer millor l'alumne** com a persona
- Identificar les **barreres a l'aprenentatge i a la participació** que aquest alumne troba dins l'aula i dins l'escola
- Fer **plans individualitzats prioritzant capacitats** i continguts. Relacions entre el pla individualitzat i la proposta global de l'aula.
- Intervenir a la **zona de desenvolupament proper** dins les mateixes situacions d'ensenyament / aprenentatge
- **Implicar la família** i el mateix alumne en el propi procés d'aprenentatge i d'autonomia
- Les **sessions de tutorització** individualitzada

Algunes lectures...

Ainscow,M; Hopkins,D.; Soutworrth G.; West M. (2001): Hacia escuelas eficaces para todos. Madrid: Narcea.

Ainscow,M. (2004). Desarrollo de escuelas inclusivas. Ideas, propuestas y experiencias para mejorar las instituciones escolares. Madrid: Narcea.

Giné, C (2009)Coord.: La educación inclusiva. De la exclusión a la plena participación de todo el alumnado. Barcelona: ICE-HORSORI

Huguet, T (2006): Aprendre junts a l'aula. Una proposta inclusiva. Barcelona. Graó.

Pujolàs,P. (2003). Aprendre junts alumnes diferents. Vic: Eumo

Stainback,S; Stainback,W. (2004). Aulas inclusivas. Un nuevo modo de enfocar y vivir el currículo. Madrid: Narcea.

Tharp, R.; Estrada, P.; Soll Dalton, S. ; Yamauchi, L. (2002). Transformar la enseñanza. Barcelona: Paidós.